

1 Eigentijds

2 Veilig

3 Persoonlijk

Kennisnet

Laat ict werken voor het onderwijs

Jaarverslag Kennisnet 2016

Verantwoording activiteiten

Inhoud

1.	INLEIDING	1
1.1.	Strategie van Kennisnet	1
1.2.	Kernactiviteiten	1
1.3.	Additioneel gefinancierde programma's.....	2
2.	ACTIVITEITEN IN 2016.....	2
2.1.	Eigentijdse leermiddelen	3
2.2.	Slimme organisatie van het leren	7
2.3.	Meer rendement uit ict.....	10
3.	WAARDERING VAN KENNISNET IN 2016	15
3.1.	Klanttevredenheidsonderzoek	15
3.2.	Entree Federatie	16
3.3.	Overstapservice Onderwijs (OSO)	17
3.4.	Wikiwijs	18
3.5.	Stakeholders	19
3.6.	Reflectie van Kennisnet.....	19
4.	ORGANISATIE KENNISNET	21
4.1.	Missie.....	21
4.2.	Organisatie.....	21
4.3.	Governance	22
4.4.	Verslag Raad van Toezicht	23
4.5.	Organisatieontwikkelingen.....	24
4.6.	Personeel.....	24
4.7.	Financiën	25
4.8.	Ondernemingsraad	26

1. Inleiding

1.1. Strategie van Kennisnet

Kennisnet laat ict werken voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). De strategie van Kennisnet staat beschreven in het meerjarenplan 2015-2018 en is vertaald in activiteiten in het jaarplan 2016. Kennisnet draagt bij aan het realiseren van de ambities van het onderwijs, deze zijn geclusterd in drie inhoudelijke onderwijsthema's: Eigentijdse leermiddelen, Slimme organisatie van het leren en Meer rendement uit ict. Deze thema's, en de bijbehorende doelstellingen, zijn vastgesteld op basis van de inbreng van de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, saMBO-ICT en het ministerie van OCW.

1.2. Kernactiviteiten

De activiteiten van Kennisnet hebben betrekking op het realiseren van een landelijke ict-infrastructuur, het strategisch adviseren van de sectoren en het bieden van expertise. Kennisnet heeft zich vanuit de basissubsidie op 46 activiteiten geconcentreerd. Van 39 activiteiten zijn de doelstellingen behaald zoals vastgelegd in het jaarplan 2016. Bij 7 activiteiten zijn niet alle doelstellingen behaald. De onderliggende reden hiervoor staat per activiteit toegelicht in hoofdstuk 2.

Functie	Publieke landelijke ict-infrastructuur (generieke voorzieningen, platformdiensten, standaarden & architectuur)	Strategisch (sector)advies	Kennis- en expertisefunctie
Doel van de functie	Laten werken van ict-ketens: - beschikbaarheid van digitale leermiddelen verbeteren - informatiehuishouding stroomlijnen - administratieve lasten verminderen	Versterken positie van het onderwijs	Verbeteren inzet van ict door onderwijs(instellingen)

* Het creëren van een landelijke ict-basisinfrastructuur: We zorgen dat publieke voorzieningen beschikbaar zijn voor het onderwijs. We zetten ons ervoor in dat bijvoorbeeld leveranciers uitwisseling tussen digitale onderwijsvoorzieningen mogelijk maken. We zorgen er onder andere voor dat digitaal leermateriaal goed vindbaar is en dat informatiestromen zo efficiënt mogelijk ingericht zijn.

* Het geven van strategisch advies: In samenwerking met de sectorraden zorgen we ervoor dat de positie van het onderwijs wordt versterkt, bijvoorbeeld door het dichterbij elkaar brengen van vraag en aanbod van digitale leermaterialen. In de leermiddelenketen is met het platform Edu-K de publiek-private dialoog verstevigd. Andere thema's waar veel aandacht voor was, waren digitale geletterdheid (in relatie tot Onderwijs2032) en Informatiebeveiliging en privacy. In het kader van het Doorbraakproject Onderwijs en ICT is ingezet op ontwikkelingen in de leermiddelenmarkt en het bewustwordingsproces van bestuurders ten aanzien van hun rol.

* Het bieden van expertise: Samen met het onderwijs ontwikkelen, duiden en verspreiden we kennis over het effectief en efficiënt gebruik van ict. Kennis over de inzet van eigentijdse leermiddelen, het slimmer organiseren van het onderwijs en het uitbouwen van de 21e -eeuwse vaardigheden. Dit doen we voor schoolbestuurders, schoolleiders, (ict)-managers en leraren, vooral online. In 2016 is het boek 'Dat kan bij ons niet' (inspirerende voorbeelden uit het mbo) gepubliceerd en verschenen op de website nieuwe artikelen over thema's zoals digitale geletterdheid en was er veel aandacht voor Informatiebeveiliging en Privacy (IBP). Er werden diverse bijeenkomsten georganiseerd, zoals de werkconferentie IBP, de Onderzoeksconferentie (samen met NRO) en de Onderwijsdagen (samen met SURF).

Met deze activiteiten dragen we bij aan de ambities van het onderwijs. Deze ambities zijn geclusterd in drie thema's: eigentijdse leermiddelen, slimme organisatie van het leren en meer rendement uit ict.

1.3. Additioneel gefinancierde programma's

Kennisnet voert activiteiten uit die vanuit de basissubsidie worden gefinancierd en participeert daarnaast in een aantal programma's. Deze additioneel gefinancierde programma's waar Kennisnet in 2016 aan deelnam, zijn het Doorbraakproject Onderwijs & ICT, Slimmer leren met ICT en Groen Onderwijs.

- Doorbraakproject Onderwijs & ICT. Het Doorbraakproject is een initiatief van de PO-Raad, de VO-raad en de ministeries van OCW en EZ en is in 2015 in de uitvoeringsfase gekomen. Kennisnet is penvoerder en voert een aanzienlijk deel van de activiteiten uit om zo te komen tot synergie. Er is sprake van een sterke samenhang met de reguliere activiteiten van Kennisnet, bijvoorbeeld als het gaat over activiteiten in de lijn 'Keten'. In 2016 is er bovendien veel tijd en aandacht besteed aan het uitwerken van het actieplan Connectiviteit dat begin 2017 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.
- Slimmer leren met ICT. De PO-Raad ondersteunt schoolbesturen in de realisatie van de ambitie 'beter en slimmer leren met behulp van ict'. In 2016 zijn 738 schoolbesturen gebeld om ondersteuning aan te bieden, met 367 schoolbesturen heeft vervolgens een vraagverhelderingsgesprek plaatsgevonden als start voor eventuele ondersteuning. Schoolbesturen hebben daarnaast de mogelijkheid versnellingsvragen in te dienen om zo belemmeringen weg te nemen die op grote schaal worden ervaren. De PO-Raad zorgt voor de beschikbaarheid van kennis en concrete producten voor alle schoolbesturen. Kennisnet ondersteunt de PO-Raad bij de uitvoering van dit programma.
- Expertpool VO en Inkoop VO. In het vo worden veel van de activiteiten in het kader van het Doorbraakproject uitgevoerd binnen het project Leerling2020. Schoolinfo is hierbij de uitvoerder. Kennisnet draagt op diverse manieren hieraan bij. Vragen van Leerlabs worden beantwoord in het kader van de Expertpool VO. Op het gebied van Inkoop is gewerkt aan een aantal publicaties die begin 2017 zullen worden gepubliceerd.
- Groen onderwijs. Kennisnet ondersteunt het groene onderwijs met reguliere en specifieke activiteiten en streeft naar optimalisatie van het gebruik van de generieke voorzieningen en expertise door het groene onderwijs. De middelen hiervoor zijn inmiddels toegevoegd aan de basissubsidie. Specifieke activiteiten in 2016 waren GroenGelinkt en DuurzaamDoor welke in het volgende hoofdstuk zullen worden toegelicht.

2. Activiteiten in 2016

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de behaalde resultaten in 2016. Per thema uit het meerjarenplan 2015-2018: eigentijdse leermiddelen, slimme organisatie van het leren en meer rendement uit ict, worden de verrichte

activiteiten beschreven. Per activiteit wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste resultaten en de doelen die niet behaald zijn.

De activiteiten volgen de indeling van het jaarplan 2016. Per thema zijn enkele onderwijs en ict-doelen beschreven. Aan elk doel is een inspanning van Kennisnet gekoppeld met bijbehorende activiteiten om deze doelen te behalen. Bij elke activiteit is een samenvatting gegeven van de behaalde of niet-behaalde resultaten.

Een uitgebreide toelichting op de activiteiten en de behaalde resultaten per kwartaal is terug te vinden in de [Google sheet](#).

Of de doelstellingen voor elke activiteit zijn behaald in 2016 staat onder 'resultaat' met de volgende symbolen weergegeven:

😊 De jaardoelstelling voor deze activiteit is (ruim) gehaald of wijkt, bij kwantitatieve doelstellingen, maximaal 5% negatief af.

☹ Het resultaat op deze activiteit is niet behaald of wijkt, bij kwantitatieve doelstellingen, meer dan 5% negatief af op de doelstelling. In de tabellen is voor deze activiteiten een extra toelichting gegeven.

2.1. Eigentijdse leermiddelen

Onderwijs en ict-doelen	Het onderwijs en de markt maken afspraken over de doorontwikkeling van de leermiddelenketen en werken samen aan verbetering van kwaliteit.
Inspanning	Kennisnet adviseert de sectorraden bij het maken van afspraken met (private) partijen in de leermiddelenketen.
Activiteit 1	Regie op de leermiddelenketen
Resultaat 😊	In de complexe leermiddelenketen heeft Kennisnet het afgelopen jaar de PO-Raad en VO-raad geadviseerd rondom ontwikkelingen in de keten. De impact van het onderwijs op het aanbod van marktpartijen (uitgevers, distributeurs en softwareleveranciers) is hiermee versterkt. Kennisnet heeft de sectorraden ondersteund met het actualiseren van het Programma van Eisen en in gesprekken met marktpartijen. In samenspraak met de PO-Raad en VO-raad is gekozen voor een gefaseerde aanpak, met steeds 'deelactualisaties' rond specifieke thema's. Deze deelactualisaties zijn gebruikt bij het Doorbraakproject Onderwijs & ICT en in de gesprekken met marktpartijen. In overleg met de raden wordt een herziene versie van het PvE begin 2017 opgeleverd waarin specifieke aandacht zal zijn voor de afstemming op de in ontwikkeling zijnde sectorale inkoopvoorwaarden, en eventuele specifieke behoeften binnen het speciaal onderwijs en vmbo. Voor het mbo is gewerkt aan een actualisatie van de eerdere inventarisatie van de leermiddelenmarkt en het eerdere rapport van juridische randvoorwaarden bij de verwerving van leermiddelen. Ook deze zullen in 2017 verschijnen.
Activiteit 2	Edu-K-platform (in oprichting)
Resultaat 😊	In het platform Edu-K zijn publieke en private partijen verenigd ter bevordering van de onderlinge dialoog. In 2016 is Edu-K tot bloei gekomen, wat heeft geresulteerd in constructieve overleggen waarin afspraken zijn gemaakt over implementatie. Hierin zijn onder andere het programmaplan nummervoorziening vastgesteld, is een verkenning naar het faciliteren van toegang tot leermateriaal in de toekomst uitgevoerd, en is gewerkt aan het borgen van privacy en beveiliging in de keten. Inmiddels wordt het belang van dit overleg door alle partijen onderkend. Kennisnet heeft inhoudelijke expertise en secretariële ondersteuning geleverd.

Onderwijs en ict-doelen	Er zijn publiek-private afspraken over het gebruik van standaarden en voorzieningen in de keten om uitwisselbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid te bevorderen.
Inspanning	Kennisnet organiseert het beheer en begeleidt de implementatie van afspraken, standaarden en architectuur in de leermiddelenketen.

Activiteit 3	(bureau) Edustandaard
Resultaat 😊	Edustandaard heeft in 2016 diverse nieuwe afspraken in beheer genomen, zoals de OCW-taxonomie en het RIO-informatiemodel (registratie). Daarnaast zijn vele wijzigingen op bestaande afspraken in beheer genomen zoals nieuwe versies van Distributie en Toegang, de OSO-gegevensset (profielen), UWLR, Doorstroommonitor en de kernprogramma's van SLO. Het beheer is gedurende het jaar naar wens verlopen en er heeft zich geen procesescalatie voorgedaan. De ruim 10 werkgroepen, de Architectuurraad en de Standaardisatieraad zijn allen volgens de afspraken bijeengekomen. De werkgroepen hebben de afspraken doorontwikkeld in nauwe samenwerking met de implementatietrajecten, met name bij OSO, UWLR, Distributie en Toegang en Edukoppeling. Ten aanzien van het certificeringsschema heeft de werkgroep IBP besloten het reeds ingezette proces te temporiseren om eerst voldoende draagvlak in het veld te garanderen.
Activiteit 4	Onderwijsbegrippenkader en andere standaardisatie
Resultaat 😊	Kennisnet heeft in 2016 de focus gelegd op de doorontwikkeling van de technische tools rondom het Onderwijsbegrippenkader (OBK). Daarnaast is ondersteuning en advies gegeven over de toepassing van standaarden. Het onderwijsbegrippenkader als zodanig is aangevuld met nieuwe en gewijzigde kernprogramma's. Een grote verbetering heeft plaatsgevonden met betrekking tot de OBK-API. Deze is vernieuwd, beter beheer(s)baar gemaakt en onder servicelevel gebracht. Met de vernieuwing is ook de proeftuin PLD Rekenen PO gerealiseerd en beschikbaar voor vernieuwing door ketenpartijen. Onder de motorkap is het ontsluiten van de data versimpeld en het gebruik door online applicatie vereenvoudigd. Samen met SBB is de hernieuwde kwalificatiestructuur (HKS) omgezet in Linked (open) data (LOD) en zichtbaar gemaakt via de HKS-browser. Met SBB is een traject gestart om te verkennen of de HKS voortaan als LOD gepubliceerd kan worden, waarbij Kennisnet de rol van technisch partner invult. Daarnaast is er gewerkt aan diverse proeftuinen, waarbij de proeftuin Taalhandelingen is opgeleverd: deze geeft met betrekking tot linked-data-technologie inzicht in de taligheid van de HKS. Er is door Kennisnet voorwerk gedaan voor een redesign van het OBK. Dit is een omvangrijk traject met belangrijke ingrepen. Daarom wordt samen met SLO een gezamenlijke visie op de volgende fase van het OBK ontwikkeld. In 2017 wordt dat vervolgd met een inventarisatie van de use cases bij een breed scala van gebruikers; dat geeft richting aan een nieuwe ontwerp.

Onderwijs en ict-doelen	Er is een betrouwbare basisinfrastructuur die ervoor zorgt dat leermiddelen uitwisselbaar, beschikbaar en toegankelijk zijn.
Inspanning	Kennisnet draagt zorg voor betrouwbare publieke voorzieningen die nodig zijn voor een optimale landelijke basis-infrastructuur.
Activiteit 5	Leermiddelensuite
Resultaat 😊	Met behulp van de leermiddelensuite wordt open content beschikbaar gesteld. De leermiddelensuite maakt het voor gebruikers mogelijk om digitaal leermateriaal te ontwikkelen, aan te bieden, vinden en gebruiken. Met de integratie van de OBK-API (application programming interface) vanuit het onderwijsbegrippenkader, kan het leermateriaal adaptiever worden aangeboden. Alle doelstellingen zijn dit jaar gehaald behalve het gebruik van Kennisnet Delen door het groene onderwijs. Dit komt doordat het groene onderwijs momenteel nog niet toe is aan een nieuwe repository. Ook zijn nieuwe versies van de diverse producten afgerond en hebben we een aantal grote gebruikers kunnen faciliteren met de nieuwe applicaties.
Activiteit 6	Kennisnet Federatie
Resultaat 😊	Het gebruik van de single sign-on via de Kennisnet Federatie is in 2016 verder toegenomen. Met ruim 31 miljoen authenticaties, een stijging van 25 procent ten opzichte van vorig jaar, heeft de Federatie het mogelijk gemaakt dat leraren en leerlingen toegang hadden tot de leermiddelen van aangesloten leveranciers. Ook de functionaliteit en veiligheid is verbeterd doordat Entree account is losgekoppeld van Entree Federatie. Persoonsgegevens worden niet

	meer opgeslagen in Entree Federatie. 2016 stond ook in het teken van een aantal belangrijke voorbereidingen voor 2017. Zo is de service Mijn federatie zo goed als klaar voor de uitrol in het onderwijs en kunnen scholen in 2017 de uitgifte van persoonsgegevens controleren en beheren. De contractenset voor scholen en leveranciers is in de laatste ontwikkelfase en tot slot is er een duidelijke visie op hoe Entree de hogere authenticatie betrouwbaarheidsniveaus kan ondersteunen in de toekomst.
Activiteit 7	Eduroam
Resultaat 😊	Eduroam biedt het onderwijs een veilig en betrouwbaar wifi-netwerk. Het afgelopen jaar is samenwerking gezocht en versterkt met ict-leveranciers zoals Heutink ICT, Brite, Ratho, It-workz om onderwijsinstellingen te benaderen. Door een aantal e-mailcampagnes zijn de aanmeldingen voor Eduroam gestegen. In 2016 heeft Eduroam 159 nieuwe vestigingen aangesloten. Dit is een groei van 206 procent ten opzichte van 2015.
Activiteit 8	Onderwijscommunitycloud
Resultaat 😊	De ict-voorzieningen en diensten van Kennisnet worden mogelijk gemaakt door de onderwijscommunitycloud. Dit landelijke en onafhankelijke platform, dat Kennisnet zelf heeft ontwikkeld en in beheer heeft, is in 2016 uitgebreid met een extra storage cloudoplossing dat de veiligheid en betrouwbaarheid zoals bij onderhoud en op piekmomenten vergroot. Ook het behalen van de ISO27001 certificering door Kennisnet onderstreept de betrouwbaarheid en veiligheid van de onderwijscommunitycloud.

Onderwijs en ict-doelen	Het open en 'gesloten' domein vullen elkaar aan. Het onderwijs kan open leermiddelen uitwisselen en combineren. Om een objectief keuzeproces mogelijk te maken zijn productbeschrijvingen (metadata) als (open) data beschikbaar.
Inspanning	Kennisnet levert de onafhankelijke platforms om (open en/of publieke) content beschikbaar te stellen en te kunnen uitwisselen.
Activiteit 9	Wikiwijsleermiddelenplein
Resultaat 😞	Wikiwijsleermiddelenplein is een onderwijsplatform met (open) leermaterialen. Het gebruik van Wikiwijs Maken is het afgelopen jaar gegroeid in aantal arrangementen. De inhoudelijke en kwantitatieve doelstellingen van Wikiwijs Maken zijn daarmee gerealiseerd met uitzondering van een standaard voor uitwisseling van content tussen systemen (IMS-CP import functionaliteit). Deze is naar aanleiding van een herziene prioritering vanuit onze klanten (die hadden een grotere behoefte aan de staging functionaliteit) verschoven naar begin 2017. Ook de nieuwe versie van Wikiwijs Zoeken is doorgeschoven naar het begin van 2017 omdat prioriteit is gegeven, qua personele capaciteit, aan de proeftuinen voor het doorbraakproject.
Activiteit 10	Teleblik
Resultaat 😊	Teleblik biedt het onderwijs toegang tot relevant materiaal van Beeld en Geluid (NIBG). Volgens plan is Teleblik na de zomervakantie overgedragen aan Beeld en Geluid.
Activiteit 11	GroenGelinkt
Resultaat 😊	Het platform GroenGelinkt maakt het aanbod van natuur- en duurzaamheidseducatie vindbaar. Kennisnet heeft het afgelopen jaar potentiële gebruikers(groepen) geadviseerd, betrokken en ondersteund bij het gebruik van het platform. Met verschillende organisaties is contact geweest over opname van lesmateriaal in GroenGelinkt. Het programma DuurzaamDoor blijft het platform voorlopig ondersteunen en het contract van de Groene Redactie is dan ook verlengd tot en met de zomer van 2017. Via sociale media zijn nieuwe abonnees geworven en is het aantal volgers via Twitter en Facebook gestegen.
Activiteit 12	DuurzaamDoor
Resultaat 😞	De website is – in tegenstelling tot wat beoogd was – nog niet bij een andere organisatie ondergebracht en/of gemigreerd. In het groene domein zijn er verschillende ontwikkelingen als het gaat om organisaties die zich bezighouden met het thema duurzaamheid in het onderwijs. In de eerste helft van 2017 zal Kennisnet op verzoek van, en met financiering van, het ministerie van Economische Zaken de website nog onderhouden en wordt overleg gevoerd met relevante partijen over de overdracht.

Onderwijs en ict-doelen	Distributie en toegang zijn beter georganiseerd. Daarbij zijn school, docent, leerling, leermiddel en toets uniek identificeerbaar om de keten goed te laten functioneren.
Inspanning	Kennisnet faciliteert het identificatieproces en realiseert de benodigde publieke infrastructuur.
Activiteit 13	Implementatie Distributie en Toegang (D&T)
Resultaat ☹️	De implementatie van de open standaard voor het bestellen, leveren, toegang en gebruik van digitale leermiddelen in po, vo en mbo, wordt binnen het platform Edu-K vormgegeven. In het vo en mbo is de implementatie van de standaard als voorwaarde gesteld voor een succesvolle implementatie van het ECK iD afkomstig uit de Nummervoorziening. Dit heeft als positief effect dat de deelnemende organisaties die zijn vertegenwoordigd een groot belang hebben om de laatste versie van de standaard (2.1) in 2017 (volledig) te implementeren. Hier worden afspraken over gemaakt binnen het plan van aanpak implementatie ECK Distributie & Toegang. In het mbo wordt de D&T-standaard breed toegepast, maar is de kwantitatieve doelstelling van 300.000 studenten niet behaald (nu 265.000). In het po wordt door Edu-K nog verkend welke behoeftes er in de keten zijn en of deze met de ECK-standaard kunnen worden opgepakt. Implementatie van de standaard in het po is hierdoor uitgesteld naar 2017.
Activiteit 14	MBOcloud
Resultaat 😊	saMBO-ICT heeft in 2016 besloten het in gang gezette project te stoppen. SaMBO-ICT onderzoekt samen met Surf en Kennisnet, op basis van de wensen in het veld, hoe een bijdrage kan worden geleverd aan de oorspronkelijke doelstellingen. Er wordt eerst inzicht aan de instellingen gegeven om daarna, indien gewenst, een centrale voorziening te realiseren.

Onderwijs en ict-doelen	Leer(ling)kenmerken kunnen eenvoudig(er) en verantwoord worden benut om onderwijs te personaliseren.
Inspanning	Kennisnet beheert, faciliteert en implementeert afspraken over de uitwisseling van leer(ling)kenmerken en houdt hierbij rekening met de privacy van leerlingen en leraren.
Activiteit 15	Effectievere inrichting van leermanagement en leerlogistiek
Resultaat 😊	Het onderwijs heeft behoefte aan oplossingen die het leermanagement van de individuele leerling ondersteunen. Kennisnet heeft ook het afgelopen jaar de ontwikkelingen en onderzoeken rondom gepersonaliseerd leren gevolgd en beschikbaar gemaakt voor het onderwijs. Zo is in oktober het Webinar 'Inzicht in voortgang en standaarden' gehouden. Daarnaast zijn vier informatieve artikelen opgeleverd (in januari 2017 gepubliceerd) die elk een overzicht geven van: de verschillende soorten dashboards in het onderwijs, uitdagingen, leerpunten bij het verkrijgen van overkoepelend inzicht in leerprestaties en als laatste aspecten van privacy en ethiek bij de inzet van learning analytics. Webinar en artikelen zijn bedoeld om schoolbesturen te helpen om afgewogen keuzes te maken.
Activiteit 16	Implementatie UWLR
Resultaat 😊	Om de uitwisseling van leerresultaten van leerlingen te verbeteren, wordt in de educatieve content keten (ECK) de Uitwisseling Leerresultaten (UWLR) als standaard ingevoerd. Dit biedt verlichting van de administratieve lasten voor scholen en verbeterd de bruikbaarheid van digitaal leermateriaal. De besturing van het implementatie project UWLR is succesvol overgedragen van de iECK stuurgroep naar het platform Edu-K. Binnen het platform is er een helder plan van aanpak vastgesteld waarin in het po, vo en mbo gewerkt wordt aan een stapsgewijze implementatie. Inmiddels zijn er 15 verschillende leveranciers actief in de operatie en heeft Kennisnet een voorziening ontwikkeld waarmee leveranciers onafhankelijk kunnen testen of hun koppeling voldoet aan de eisen. De komst van het ECK iD geeft een extra push aan de implementatie van UWLR aangezien er een stabiele identiteit zal ontstaan.

2.2. Slimme organisatie van het leren

Onderwijs en ict-doelen	Het onderwijs ontwikkelt en beheert zijn wensen en eisen ten aanzien van (landelijke) informatiehuishouding en stuurt op basis hiervan.
Inspanning	Kennisnet adviseert het onderwijs bij de inrichting van de informatiehuishouding en het maken van afspraken met (private) partijen.
Activiteit 17	Regie op de administratieve keten
Resultaat 😊	De ontwikkelingen in de administratieve onderwijsketen zijn bijeengebracht in de iAgenda po en vo die ongeveer 3 keer per jaar wordt geactualiseerd. De PO-Raad en VO-raad zijn hiermee ondersteund bij het vormen van beleid en het bewaken van samenhang en prioriteiten. Andere ketenpartners (waaronder leveranciers) krijgen een beter inzicht in de planning. Aan beide raden is daarnaast ondersteuning gegeven bij overleggen met gebruikers en softwareleveranciers. De PO-Raad is specifiek ondersteund bij de coördinatie van de gegevensuitwisseling rondom de verplichte eindtoets PO onder andere door het opstellen van specificaties, organiseren van een ketenoverleg en advies bij het opstellen van een visiedocument Logistiek proces Eindtoets PO. Voor het mbo zijn conform afspraak vier succesvolle kennisbijeenkomsten voor informatiemangers gehouden die samen met saMBO-ICT worden georganiseerd.
Activiteit 18	SION platformoverleg
Resultaat 😊	Het SION-overleg is in 2016 niet als programmagroep maar als platform voortgezet om sectorraden goed te informeren over nieuwe en lopende ontwikkelingen en kennisdeling onderling mogelijk te maken alvorens zij het gesprek aangaan met DUO en OCW. Behalve de vraag hoe de samenwerking in het overleg te continueren, is op verzoek van het Sectoroverleg Informatiekamer (voorheen stuurgroep SION) de ICT Basisinfrastructuur Onderwijs (BIO) samen met saMBO-ICT en SURFnet, verder uitgewerkt. Deze is goed ontvangen en wordt door de sectorraden gebruikt om het bestuurlijke gesprek met OCW over inrichting, prioritering en governance van basisinfrastructuur en haar onderdelen te faciliteren.

Onderwijs en ict-doelen	In het onderwijs worden administratieve processen waar mogelijk geautomatiseerd.
Inspanning	Kennisnet ontwikkelt en beheert diensten die gericht zijn op het verlichten van administratieve lasten door processen te automatiseren.
Activiteit 19	Serviceregister
Resultaat 😞	Bij de start van het jaar is samen met de sectorraden, DUO en de VDOD een verkenning uitgevoerd naar wat nodig is om gegevens veilig en efficiënt tussen partijen uit te wisselen vanaf opsteller tot ontvanger. De ambitie om gezamenlijk met DUO tot een serviceregister (catalogus van informatiediensten) te komen is niet gerealiseerd. De prioritering lag voor DUO in 2016 elders. Er is wel verder gegaan met het opstellen van de implementatieroadmap en best practices van H2M2M (Human to machine to machine) welke in de werkgroep Edukoppeling zijn besproken. Deze worden in 2017 gepubliceerd.
Activiteit 20	Verbetering informatievoorziening BPV-keten
Resultaat 😊	In samenwerking met SBB en saMBO-ICT heeft Kennisnet in 2016 gewerkt aan het verbeteren van de informatieketen waardoor administratieve lasten worden verminderd. Als procesbegeleider heeft Kennisnet in de werkgroep datakwaliteit, samen met SBB en saMBO-ICT, de ketenprocessen rond de beroepspraktijkvorming (BPV) geanalyseerd. Dit heeft tot een Programma van Eisen geleid, waarmee uitvoering gegeven kan worden aan het optimaliseren van de informatie-uitwisseling binnen de BPV-keten.

Onderwijs en ict-doelen	Het onderwijs kan beter gebruik maken van gegevens die reeds zijn aangeleverd (geen overbodige levering van gegevens).
-------------------------	---

Inspanning	Kennisnet ondersteunt de sectorraden met expertise over de uitwisseling van gegevens en de (door) ontwikkeling van diensten.
Activiteit 21	Strategisch advies informatiehuishouding – Doorontwikkelen BRON
Resultaat 😊	Kennisnet heeft de sectorraden ondersteund met haar expertise in het kader van Doorontwikkelen BRON, heel specifiek bij het onderdeel RIO (Registratie Instellingen en Opleidingen). Op verzoek van de VO-raad is besloten de implementatie van Doorontwikkeling BRON en RIO gezamenlijk op te pakken. Kennisnet ondersteunt de VO-raad bij een implementatiewerkgroep van vo scholen die in 2017 zal gaan starten in het kader van Doorontwikkelen BRON voor het vo.
Activiteit 22	Eenduidige instellingsidentiteit voor toezicht en verantwoording
Resultaat 😊	Kennisnet heeft de sectorraden ondersteund bij de ontwikkeling van de (basis)registratie Onderwijsaanbod dat sinds september 2016 de naam RIO (Registratie Instellingen en Opleidingen) heeft gekregen. RIO streeft naar een eenduidige instellingsidentiteit voor alle onderwijsinstellingen in alle sectoren. Kennisnet heeft op verzoek van de sectorraden meegedraaid in de analyse- en implementatiewerkgroep en adviseerde de raden bij de te nemen vervolgstappen. Zo heeft Kennisnet de MBO Raad (samen met saMBO-ICT) geadviseerd bij de implementatie van RIO bij alle mbo instellingen. Samen met de VO-raad is een verkenning gestart voor het vo. In 2017 zullen in het vo vervolgbijeenkomsten worden georganiseerd alsmede analysewerkzaamheden uitgevoerd waarbij de VO-raad zal worden ondersteund met advies en expertise.

Onderwijs en ict-doelen	Er zijn een gemeenschappelijke taal (semantische standaarden) en technische standaarden/architectuur voor in- / externe uitwisseling van gegevens.
Inspanning	Kennisnet faciliteert het (open en publiek-private) beheerproces van afspraken, standaarden en architectuur in de gegevensketen.
Activiteit 23	Doorontwikkeling en beheer ROSA
Resultaat 😊	De Referentie Onderwijs Architectuur (ROSA) wordt door de Architectuurraad gebruikt bij de toetsing van nieuwe standaarden in ketenprojecten. ROSA heeft in 2016 een meer centrale positie gekregen binnen de Architectuurraad, en is leidend geworden voor de bespreking van onderwerpen voor de agenda. Belangrijk nieuw instrument is de ROSA-scan die toegepast wordt op nieuwe standaarden/afspraken. Deze scan geeft inzicht hoe de vernieuwing zich verhoudt tot de ROSA-architectuur. De ROSA-scan inmiddels toegepast op het RIO-informatiemodel, maar ook op een nieuwe voorziening, het Lerarenregister (de scan hiervoor wordt begin 2017 afgerond). Beide ROSA-scans zijn positief ontvangen door de sectorraden en aanvragende programma's. Onze stakeholders, zoals de onderwijsraden, vinden de ROSA-scan van belangrijke meerwaarde. In 2016 is ook een begin gemaakt met hoe om te gaan met de backlog items op het niveau van de Architectuurraad. Tot slot is de ROSA-wiki verder doorontwikkeld en gevuld volgens het met de Architectuurraad afgesproken plan van aanpak.
Activiteit 24	Kernmodel Onderwijsinformatie (KOI)
Resultaat 😊	Het semantische onderwijslandschap is in 2016 een stuk verder in kaart gebracht en gerelateerd aan het Kernmodel Onderwijsinformatie (KOI). KOI bestaat uit de 'hoog-over' begrippen die de verbinding vormen tussen begrippen zoals die in specifieke ketenprocessen/-contexten worden gebruikt. KOI kende in 2016 één nieuwe versie. Begin 2017 wordt een nieuwe versie verwacht vanwege het nieuwe RIO-informatiemodel. Het RIO-model heeft ingrijpende invloed op niet alleen administratieve processen, maar eigenlijk op processen in alle domeinen van het onderwijs, zoals het leermiddelendomein. Andere domeinen waarin flinke slagen zijn gemaakt, zijn verantwoording en overdracht. De KOI-tooling, het tool van Bureau Edustandaard voor het beheren van het semantische landschap, bevat de concrete begrippensets van standaarden zoals UWLR, OSO-gegevenssets/profielen, dashboard passend onderwijs, doorstroommonitor en de kentallen voor MBO Transparant. Daarmee kan de KOI-tooling een belangrijke rol spelen als de technische basis voor het beheer van deze begrippen en het ontwikkelen van samenhang.

Onderwijs en ict-doelen	Het onderwijs kent en gebruikt kennis over (leer)kenmerken van leerlingen en succes in vervolgonderwijs.
Inspanning	Kennisnet ontwikkelt diensten voor het uitwisselen van leerlinggegevens en de terugkoppeling van doorstroomgegevens over studiesucces naar scholen.
Activiteit 25	Overstap Service Onderwijs (OSO)
Resultaat 😊	Via OSO worden leerlingendossiers veilig en betrouwbaar digitaal overgedragen bij de overstap tussen scholen. Het gebruik van OSO is het afgelopen jaar sterk toegenomen. Ruim 90 procent van de po-scholen en ruim 80 procent van de vo-scholen zijn aangesloten op OSO (8.652 scholen in totaal). Driekwart van deze scholen hebben in meer of mindere mate daadwerkelijk gebruik gemaakt van OSO. De doelstelling van 40 procent groei is hiermee ruimschoots gehaald. Gedurende het jaar is aan scholen en leveranciers ondersteuning gegeven bij het gebruik van OSO. Daarnaast is de stabiliteit en veiligheid van OSO verbeterd. Zo is OSO '16 in productie genomen, valt de overeenkomst inmiddels onder het privacy convenant en is de website geheel vernieuwd.

Onderwijs en ict-doelen	Het onderwijs maakt gebruik van beschikbare data bij kwaliteitszorg en verantwoording en duidt deze informatie waar nodig.
Inspanning	Kennisnet ontwikkelt en beheert diensten en voorzieningen gericht op het benutten van data voor sturing, kwaliteitszorg en verantwoording.
Activiteit 26	Vensters PO en VO (scholen op de kaart) inclusief Dashboard Passend Onderwijs
Resultaat 😊	Kennisnet is verantwoordelijk geworden voor de exploitatie en doorontwikkeling van Vensters en heeft hier in 2016, in samenspraak met de PO-Raad en VO-raad, verschillende activiteiten succesvol voor uitgevoerd. Conform afspraak zijn middels meerdere releases bestaande indicatoren van Vensters en Scholenopdekaart (SODK) succesvol verbeterd en nieuw toegevoegd. Met de nieuwe releases is ook de gebruiksvriendelijkheid van de dienst toegenomen. Voor samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in het po en vo is een vernieuwd Dashboard Passend Onderwijs opgeleverd, zodat ook zij inzicht hebben in relevante stuurinformatie. Daarnaast is er een gemiddelde stijging van 43 procent in het gebruik van SODK te zien ten opzichte van vorig jaar. Gemiddeld 69 procent hiervan zijn nieuwe gebruikers. In 2016 is tevens een start gemaakt met het vernieuwen van de huisstijl en het logo van Vensters.
Activiteit 27	MBO Transparant
Resultaat 😊	Kennisnet heeft de exploitatie van MBO Transparant succesvol verzorgd in 2016. De dienst heeft goed gefunctioneerd en is gegroeid. 114 van de 123 instellingen hebben één of meerdere accounts aangemaakt. Samen met de MBO Raad is de doorontwikkeling van de dienst bepaald. Het afgelopen jaar zijn werksessies met de MBO Raad en mbo instellingen gehouden om tot een nieuwe indicatorenset te komen voor de integratie van MBO Scanner met MBO Transparant. Deze werkzaamheden starten in 2017.
Activiteit 28	Kwaliteitszorg en big data
Resultaat 😊	De toepassing van big data binnen het po is in samenwerking met de PO-Raad en de gemeente Utrecht verkend, maar hier is nog geen draagvlak voor. Bij de expertgroep Big Data van de Informatiekamer is meer interesse en zijn verkennende gesprekken gevoerd. Het project datasturing bij Nova College is wel succesvol afgerond en ervaringen zijn gedeeld middels een publicatie en tijdens workshops op de Onderwijsdagen en de saMBO-ICT conferentie. Samen met saMBO-ict en geïnteresseerde roc's heeft Kennisnet een plan opgesteld voor 'next step' activiteiten op datasturing in het mbo voor 2017.

Onderwijs en ict-doelen	Instellingen en marktpartijen voldoen aan privacy- en beveiligingseisen die worden gesteld in wetgeving en die aansluiten bij onderwijsarchitectuur.
-------------------------	---

Inspanning	Kennisnet adviseert over privacy en organisatie van gegevens-beveiliging in het primaire en secundaire domein.
Activiteit 29	Privacyconvenant: verdere afspraken
Resultaat 😊	In 2016 is een nieuwe versie van het privacyconvenant 'Digitale Onderwijsmiddelen en Privacy 2.0' en bijbehorende model bewerkersovereenkomst goedgekeurd en in gebruik genomen. Het convenant zorgt ervoor dat op sectorniveau afspraken worden gemaakt met leveranciers. De meerderheid van de leden van brancheorganisaties zijn de model bewerkersovereenkomst gaan gebruiken na het versterken van de bewustwording.
Activiteit 30	Bewustwording
Resultaat 😊	In oktober is de maand van de privacy gehouden met een werkconferentie IBP. Daarnaast is een online workshop gelanceerd en een handleiding met checklist voor scholen voorbereid. Hierin is aan scholen uitgelegd wat het convenant voor hen betekent en waar ze op moeten letten zoals bijvoorbeeld bewaartermijnen. Bij meerdere vergaderingen en overleggen is een presentatie en uitleg gegeven hoe om te gaan met IBP. Binnen het mbo is een netwerk gebruikersgroep IBP gestart en een awareness game ontwikkeld. In een quiz-vorm worden gebruikers bewust gemaakt van de risico's rondom informatiebeveiliging en privacy.
Activiteit 31	Vereenvoudiging van veilig uitwisselen van gegevens
Resultaat 😊	In 2016 is een nieuwe versie van het certificeringsschema opgeleverd door Kennisnet. Het certificeringsproces voor softwareleveranciers is hiermee transparanter en makkelijker toepasbaar geworden. Binnen de keten wordt nog overlegd over de manier waarop het schema wordt ingezet. Een voorstel is om het als bijlage technische en organisatorische maatregelen te verbinden aan het privacyconvenant. Kennisnet heeft zelf succesvol de certificering ISO 27001 behaald, waarmee de platformen en diensten van Kennisnet voldoen aan de eisen rond privacy en beveiliging.
Activiteit 32	Privacy en informatiebeveiliging in de keten
Resultaat 😊	Aan marktpartijen en het onderwijs is ondersteuning gegeven op het gebied van IBP. Dit is gedaan door het opzetten van een helpdesk als centraal meldpunt (ibp@kennisnet.nl) en door presentaties te geven binnen Edustandaard en Edu-K. Er zijn ook online masterclasses IBP beschikbaar voor alle sectoren. De 'Aanpak informatiebeveiliging en privacy' is een online 'cursus' op Wikiwijs bedoeld voor schoolbestuurders, ict-coördinatoren en docenten. Een gebruikersgroep IBP is inmiddels opgezet voor het mbo en staat op de planning voor po en vo.

2.3. Meer rendement uit ict

Onderwijs en ict-doelen	Beschikbare kennis over onderwijs en ict is eenvoudig toegankelijk en wordt benut in de ontwikkeling van tools.
Inspanning	Kennisnet bundelt en duidt (wetenschappelijke) kennis en stelt deze via diverse kanalen beschikbaar.
Activiteit 33	Kennis verspreiden
Resultaat 😊	Via de website van Kennisnet wordt relevante informatie verspreid onder onderwijsprofessionals. Gedurende het jaar is de website geactualiseerd met vele nieuwe informatieve artikelen. Toonaangevende en impactvolle publicaties zoals onder andere het Trendrapport, de Vier in balans-monitor, het model 21 ^e eeuwse vaardigheden en het boek 'Dit kan bij ons niet!', zijn duizenden keren gedownload. Ook op sociale media is het bereik van Kennisnet verder gegroeid naar in totaal ruim 27.000 volgers op Twitter. De Onderzoeksconferentie (georganiseerd in samenwerking met NRO) was net als vorig jaar een groot succes met 612 bezoekers die gemiddeld een beoordeling van 3,9 op een schaal van 5 gaven. Ook Dé Onderwijsdagen (georganiseerd in samenwerking met SURF) waren goed bezocht met in totaal ruim 1.400 bezoekers en waarbij Kennisnet meerdere inspirerende

	<p>presentaties en workshops verzorgde. Een perslunch met 15 journalisten resulteerde in meerdere interview- en achtergrondinformatieaanvragen met onze experts en strategisch adviseurs. Onze experts werden dit jaar over uiteenlopende onderwerpen geïnterviewd zoals over hackende leerlingen, nepnieuws, de effectiviteit van ict in het onderwijs, technologische ontwikkelingen en ict-infrastructuur. Daarnaast was er veel media-aandacht voor onze experts tijdens de maand van de informatiebeveiliging en privacy.</p> <p>Om de missie van Kennisnet nog krachtiger en eenduidiger naar buiten te kunnen brengen, is een kernboodschap en bijbehorende graphic ontwikkeld ('Elke leerling verdient eigentijds, veilig en persoonlijk onderwijs. Daarom ondersteunt Kennisnet scholen met ict.').</p> <p>Ook vanuit het Doorbraakproject Onderwijs & ICT en Slimmer leren met ICT is de communicatie dit jaar verbeterd. Het Doorbraakproject heeft een nieuwe website gekregen en er zijn nieuwe communicatieafspraken met de PO-Raad gemaakt in het kader van Slimmer leren met ICT. In samenwerking met de PO-Raad en de VO-Raad zijn verschillende artikelen, folders en brochures vanuit het Doorbraakproject gepubliceerd, waaronder een onderwijsbijlage in Elsevier.</p>
Activiteit 34	Leraar24
Resultaat 🚫	Voor dit jaar was afgesproken een nieuwe versie van Leraar24 op te leveren. Belangrijkste aanleiding voor een nieuwe versie was het garanderen van de stabiliteit in de toekomst van het platform. De vertraagde oplevering van het nieuwe platform heeft geen gevolgen gehad voor de beschikbaarheid en stabiliteit van de oude versie, maar de doelstelling is hiermee helaas niet gehaald. Intussen is in januari 2017 de nieuwe versie van Leraar24 live gezet. Het afgelopen jaar zijn de ict-gerelateerde artikelen op Leraar24 geactualiseerd. Dat betrof vooral het aanpassen van niet-werkende links en het toevoegen van recente publicaties en onderzoeken. Een meer grondige update van de ict-gerelateerde artikelen staat voor 2017 gepland.

Onderwijs en ict-doelen	De ict-ontwikkelingen in het onderwijs worden gemonitord om het inzicht in wat werkt (en wat niet) te verbeteren en hierop te kunnen voortbouwen.
Inspanning	Kennisnet brengt de stand van zaken in beeld en stelt deze breed beschikbaar via publicatie die aansluiten bij de onderwijspraktijk.
Activiteit 35	Vier in balans-monitor en de ICT-monitor mbo
Resultaat 😊	Begin 2016 is de Ict-monitor mbo uitgebracht en gepresenteerd op de saMBO-ICT conferentie. In overleg met saMBO-ICT is besloten om de volgende Ict-monitor mbo in 2017 uit te voeren en in 2018 te presenteren. De volgende Vier in balans-monitor zal in 2017 verschijnen. De voorbereidingen hiervoor zijn van start gegaan, zo wordt een toets om de digitale geletterdheid te meten ontwikkeld.
Activiteit 36	Aansluiting onderzoeksprogrammering op de onderwijspraktijk
Resultaat 😊	In samenwerking met het NRO heeft Kennisnet het onderwijs ondersteund bij het formuleren van onderzoeksvragen. Deze vragen worden verzameld in de Kennisrotonde en zijn onder andere tijdens de Onderzoeksconferentie behandeld. Kennisnet en het NRO werken daarnaast samen in een landelijk onderzoek naar gepersonaliseerd leren. Hiervoor heeft dataverzameling plaatsgevonden bij scholen in het vo en is een onderzoeksplan voor het po opgeleverd.

Onderwijs en ict-doelen	Innovatieve trajecten in het onderwijs begeleiden, verbinden en ondersteunen met beschikbare kennis en tools.
Inspanning	Kennisnet kent de relevante innovatieve projecten en ondersteunt die, mits (potentiële) opbrengsten aansluiten bij ambities van de sector (en nieuwe kennis opleveren).
Activiteit 37	Ondersteuning van sectorbepalende innovaties
Resultaat 😊	Om innovatieve onderwijsconcepten te laten slagen, zijn verschillende initiatieven van scholen ondersteund middels presentaties bij scholen en adviesgesprekken met schoolbesturen. Een

	adviesrapport over typering van behoeftes en vernieuwende scholen is in voorbereiding en worden gesprekken voor gevoerd met bestuurders. Het inspirerende boek 'Dat kan bij ons niet!', is medio 2016 gepubliceerd. In dit boek worden acht vernieuwende mbo-scholen geportretteerd die erin zijn geslaagd het onderwijs om hun studenten heen te bouwen. Via kennisnet.nl is het boek gratis te downloaden en zijn enkele podcasts met voorhoedefiguren te beluisteren.
Activiteit 38	Inzicht in internationale onderwijsinnovatie met ict
Resultaat 😊	Internationaal zijn nieuwe inzichten opgedaan op het gebied van onderwijs en ict. Zo is het onderwerp digitaal toetsen in internationaal perspectief bekeken en vastgelegd in een rapport. Deze is beschikbaar op kennisnet.nl. Op het Gartner onderwijs-evenement in Berlijn is de Kennisnet trendanalyse gepresenteerd en bediscussieerd met het hoger onderwijs. In het Europese netwerk EUN (European Schoolnet) is met collega's over internationale ontwikkelingen gediscussieerd met behulp van de Engelse vertaling van het Kennisnet Trendrapport 2016/2017. Internationaal blijken digitaal toetsen, digitale geletterdheid, publieke platforms voor digitale identiteit, uitwisseling van digitaal leermateriaal en borging van privacy en veiligheid in de digitale onderwijsomgeving actuele thema's te zijn.

Onderwijs en ict-doelen	Innovatie en vernieuwing van het onderwijs wordt gevoerd door praktijkervaringen en inzichten uit wetenschappelijk onderzoek.
Inspanning	Kennisnet kent de relevante innovatieve projecten en ondersteunt die, mits (potentiële) opbrengsten aansluiten bij ambities van de sector (en nieuwe kennis opleveren).
Activiteit 39	Strategisch advies bij collectieve innovatievraagstukken
Resultaat 😊	Gedurende het jaar zijn adviesgesprekken gevoerd met bestuurders gericht op innovatie in het onderwijs. Deze ervaringen en expertise zijn gepresenteerd aan besturen in het po en vo. Ook versnellingsvragen (vanuit Slimmer leren met ICT), zoals SOZKO en IKOOK, zijn van strategisch advies voorzien en begeleid. Er is een gespreksvorm voor het po ontwikkeld, waarmee geholpen wordt bij de onderwijskeuze. Tot slot zijn onderzoekskaarten ontwikkeld waarop kort en bondig recent onderzoek naar aspecten van onderwijs en ict staat uitgelegd, en concreet advies bieden voor innovatie in het onderwijs.
Activiteit 40	Stimuleren van ontwikkeling van e-didactiek en ict-bekwaamheid
Resultaat 😞	De inzet van ict op scholen neemt toe. Om leraren te helpen bij het vergaren van de benodigde ict-vaardigheden, publiceert Kennisnet de handreiking 'ict-bekwaamheid'. Ter voorbereiding zijn onder andere gesprekken gevoerd met bestuurders in po, vo en mbo. De publicatie heeft vertraging opgelopen en zal in 2017 worden uitgebracht.

Onderwijs en ict-doelen	Onderwijsinstellingen weten welke vaardigheden leerlingen nodig hebben om te kunnen leren, werken en leven in de 21^e eeuw en spelen hierop in.
Inspanning	Kennisnet stelt kennis beschikbaar over de consequenties van de toenemende digitalisering voor de vaardigheden die leerlingen nodig hebben, en biedt het onderwijs concrete handvatten.
Activiteit 41	Advisering over toekomstbestendig onderwijs
Resultaat 😊	2016 was een succesvol jaar. We hebben diverse kennisproducten uitgebracht, die overduidelijk in een behoefte voorzagen. Zo is het nieuwe model 21ste eeuwse vaardigheden, ontwikkeld in samenwerking met SLO, ruim 100.000 keer bekeken. De artikelen over 21ste eeuwse vaardigheden en digitale geletterdheid waren de best gelezen artikelen op kennisnet.nl. Verder is er dit jaar intensief en vruchtbaar met SLO samengewerkt. Er is een Kring Digitale Geletterdheid in het vo gestart, waar vijf schoolbesturen, SLO, Kennisnet, Universiteit Twente en CITO deel van uitmaken. Hierin wordt besproken wat voorlopersscholen doen en praten curriculum-ontwikkelaars en wetenschappers over volgende stappen. Er is door SLO een begin gemaakt met een leerlijn digitale geletterdheid, waar Kennisnet aan bijdraagt. Dit allemaal in het kader van #onderwijs2032, nu Platform Onderwijs2032. De kennisproducten en het groeiend netwerk met digitaal geletterde schoolbesturen groeit uit tot

	een fundament, dat van grote waarde zal zijn, wanneer digitale geletterdheid straks in het curriculum wordt opgenomen.
Activiteit 42	Ondersteuning mediawijs onderwijs
Resultaat ☹	In september 2016 is een checklist en stappenplan digitale geletterdheid gepubliceerd, waarin wordt ingegaan op het nieuwe model digitale geletterdheid. Dit kennisproduct is een van de best gelezen publicaties op de site van Kennisnet (circa 15.000 downloads). De dataverzameling voor de Monitor Jeugd en Media heeft plaatsgehad. Besloten is om deze monitor uit te breiden met een praktische leerlingentoets digitale vaardigheden, die wordt uitgevoerd door de Universiteit Twente (zie ook Vier in balans-monitor). Dit voor het onderwijs relevante deel, vergt meer tijd, waardoor de Monitor pas in 2017 kan verschijnen. Met deze uitbreiding kan beter worden aangesloten bij de discussies rondom de herziening van het curriculum ten aanzien van digitale geletterdheid.

Onderwijs en ict-doelen	Nieuwe technologieën worden tijdig herkend en geduid op relevantie voor het onderwijs, met aandacht voor kansen en risico's.
Inspanning	Kennisnet verzamelt kennis over nieuwe technologieën en zorgt samen met andere partijen dat voor bestuurders inzichtelijk is waar ze in de toekomst rekening mee moeten houden.
Activiteit 43	Strategisch advies over de inzet van technologie binnen het onderwijs
Resultaat 😊	Gesprekken met marktpartijen en het onderwijsveld maken duidelijk dat de ontwikkeling van de markt op de randvoorwaarden voor differentiatie langzaam verloopt. De flexibiliteit en regie die het onderwijs nodig heeft wordt nog nauwelijks geboden door marktpartijen. In adviestrajecten is dit vraagstuk bij diverse besturen uitgediept en zijn oplossingsmogelijkheden verkend. In diverse podcasts zijn actuele ontwikkelingen binnen scholen en bij marktpartijen besproken en in kaart gebracht. Deze zijn terug te luisteren via kennisnet.nl.
Activiteit 44	Trendrapport
Resultaat 😊	Dit jaar is een nieuwe versie van het Trendrapport 2016/2017 verschenen. Het Trendrapport geeft een actueel beeld van de technologische ontwikkelingen en biedt handvatten aan schoolbesturen bij het kiezen van de juiste technologie dat past bij hun onderwijsambitie. Een Engelse vertaling van het Trendrapport is eveneens gepubliceerd en werd gewaardeerd door onder andere de partners bij European schoolnet (EUN). De werkwijze in het Trendrapport is door onderwijsadviseurs en middels workshops in po, vo en mbo onder de aandacht gebracht. Dit biedt het veld instrumenten om zelf met nieuwe ict-ontwikkelingen tot concrete en goed doordachte plannen te komen.

Onderwijs en ict-doelen	De ict-infrastructuur is robuust en toekomstvast ingericht met aandacht voor vraagstukken zoals privacy en veiligheid.
Inspanning	Kennisnet adviseert onderwijs (bestuurders) over de inrichting van de ict-infrastructuur, ook in relatie tot invoering (digitale) toetsen.
Activiteit 45	Strategisch advies bij de keuze voor een passende ict-infrastructuur
Resultaat 😊	Om het onderwijs te helpen bij het realiseren van een eigentijdse, stevige ict-infrastructuur, deelt Kennisnet haar expertise in publicaties. Handreikingen en kennisclips over wifi en externe connectiviteit zijn op YouTube gezet en in artikelen toegelicht op kennisnet.nl. Een 'Eerste hulp bij internetproblemen' is gepubliceerd dat ict-coördinatoren in het po en vo helpt bij het bepalen van de oorzaak van snelheidsproblemen op school. Daarnaast is een start gemaakt met meerdere publicaties zoals de 'keuzehulp devices', 'cloudvraagstukken' en het 'kookboek voor de ontwikkeling van informatieproducten'. Gepubliceerde producten worden in samenwerking met het onderwijsveld in praktijkcases getest om in 2017 doorontwikkeling van bestaande en ontwikkeling van nieuwe producten mogelijk te maken.
Activiteit 46	Ondersteuning bij de invoering van digitale toetsen en examinering
Resultaat 😊	In het onderwijs is nog veel onduidelijkheid over digitaal toetsen. Kennisnet bouwt samen met haar partners expertise op om de sectorraden te ondersteunen in de vraag naar digitaal toetsen. Gedurende 2016 zijn het onderwijsveld, de marktpartijen en de sectorraden van

	<p>advies voorzien over aandachtspunten bij de betrouwbare afname van digitaal toetsen. Beschikbaar onderzoek is hiervoor in kaart gebracht, knelpunten zijn benoemd en acties uitgezet om met name op de eisen aan ict-infrastructuur helderheid te bieden. Er bestond vanuit de sectorraden voorlopig geen behoefte aan ondersteuning in het kader van het gebruik van Facet.</p>
--	---

3. Waardering van Kennisnet in 2016

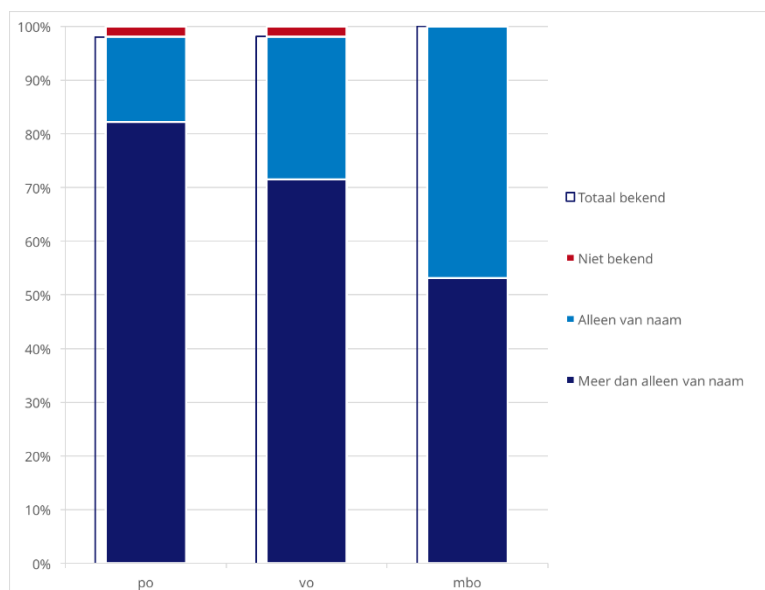
3.1. Klanttevredenheidsonderzoek

Het algemene klanttevredenheidsonderzoek wordt elk jaar door een extern onderzoeksbureau uitgevoerd en meet de bekendheid, imago en tevredenheid van Kennisnet en een aantal van haar diensten onder leraren en schoolleiders. Via een peiling worden leraren en schoolleiders een aantal vragen voorgelegd die relatief eenvoudig zijn te beantwoorden.

Ruim 300 leraren en schoolleiders uit het po en vo en mbo hebben gereageerd. Uit de respons blijkt dat beide tevreden zijn over het aanbod van Kennisnet. Ze zijn positief over de expertise van Kennisnet en geven goede cijfers aan de diensten en voorzieningen. Van alle diensten wordt de website van Kennisnet het meest gebruikt en krijgt een 7,5 als rapportcijfer.

Bekendheid van Kennisnet

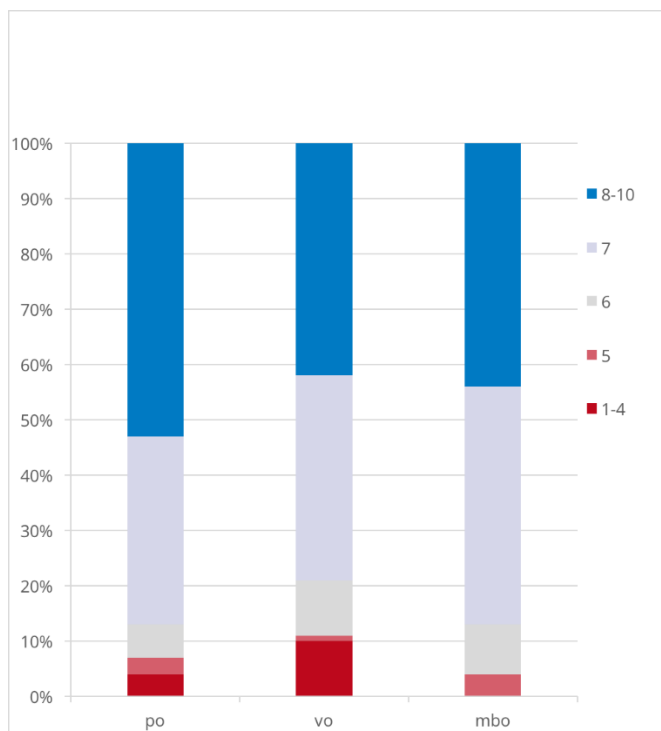
Bijna alle respondenten in het po, vo en mbo (minimaal 98 procent) kennen Kennisnet. Een deel hiervan kent Kennisnet alleen maar van naam, met name in het mbo. Hier kent 53 procent van de respondenten Kennisnet meer dan alleen van naam terwijl dit in het po en vo op respectievelijk 82 procent en 71 procent ligt.

Figuur 1: bekendheid Kennisnet onder leraren en schoolleiders

Totaaloordeel

Leraren en schoolleiders die Kennisnet niet alleen van naam kennen zien Kennisnet als een waardevolle organisatie. Ze geven Kennisnet gemiddeld een 7,4 (po), een 7,0 (vo) en een 7,5 (mbo).

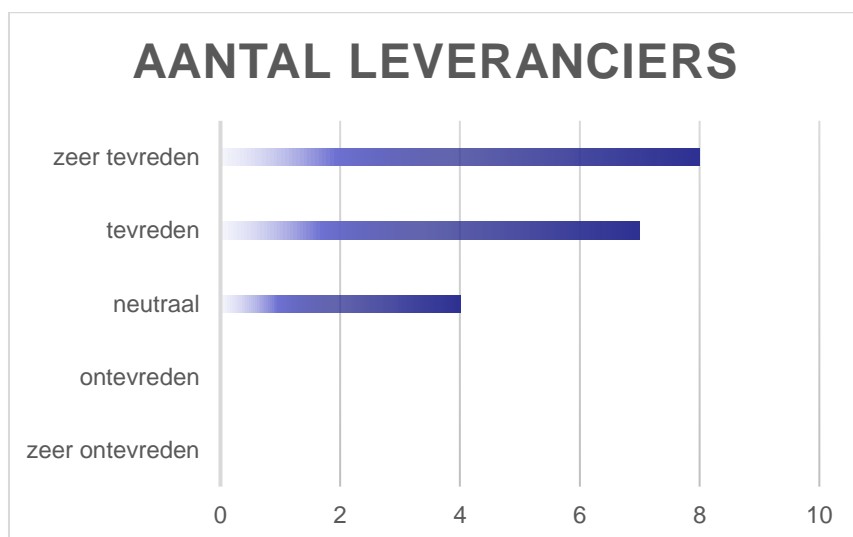

Figuur 2: totaaloordeel Kennisnet

3.2. Entree Federatie

Dit jaar is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid en waardering van de leveranciers die lid zijn van de Kennisnet Entree Federatie. Ongeveer een vijfde van de leveranciers (19 in totaal) heeft meegewerkt aan dit onderzoek.

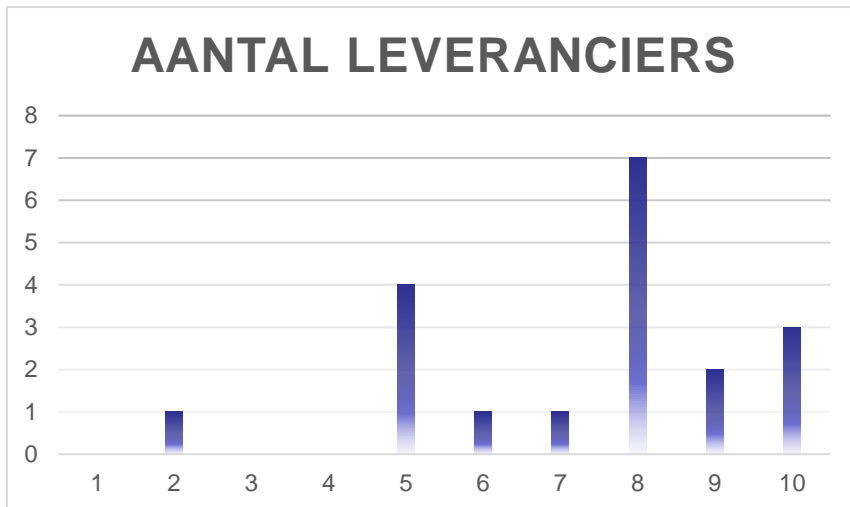
Aangesloten leveranciers geven aan over het algemeen tevreden te zijn over Entree Federatie.

Figuur 3: tevredenheid over Entree Federatie volgens leveranciers

Een meerderheid van de leveranciers zou de dienst Entree Federatie aanbevelen bij collega's en andere aanbieders van educatieve diensten. Leveranciers zijn tevreden over de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en

functionaliteit van de dienst. Aandachtspunten zijn het aantal aangesloten po-scholen en de betrouwbaarheid bij piekmomenten in gebruik.

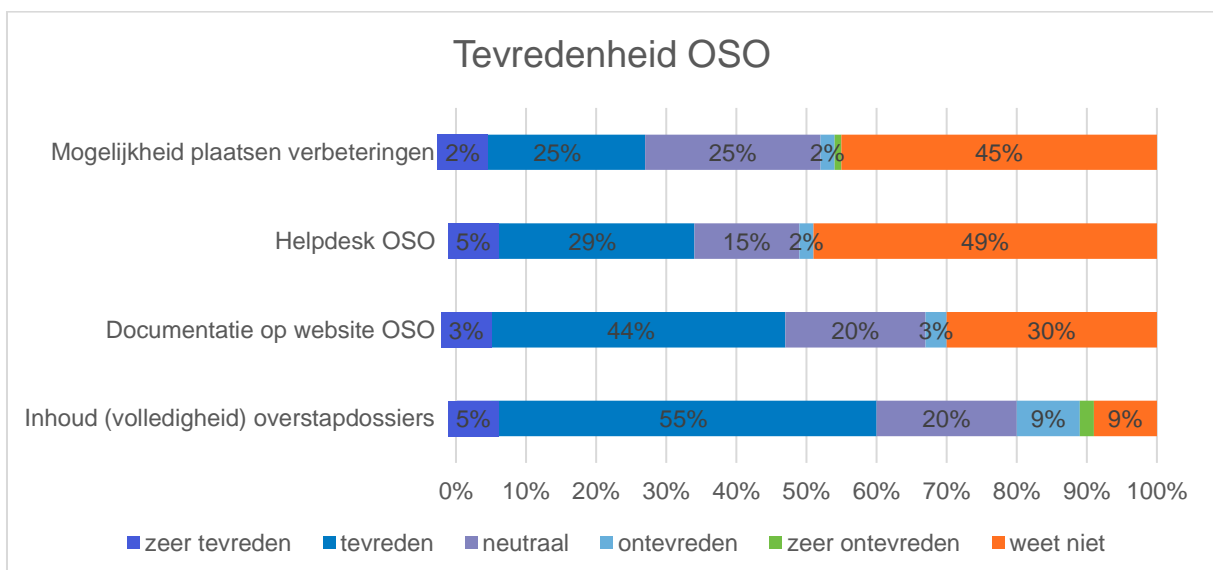

Figuur 4: mate van aanbevelen gebruik Entree Federatie

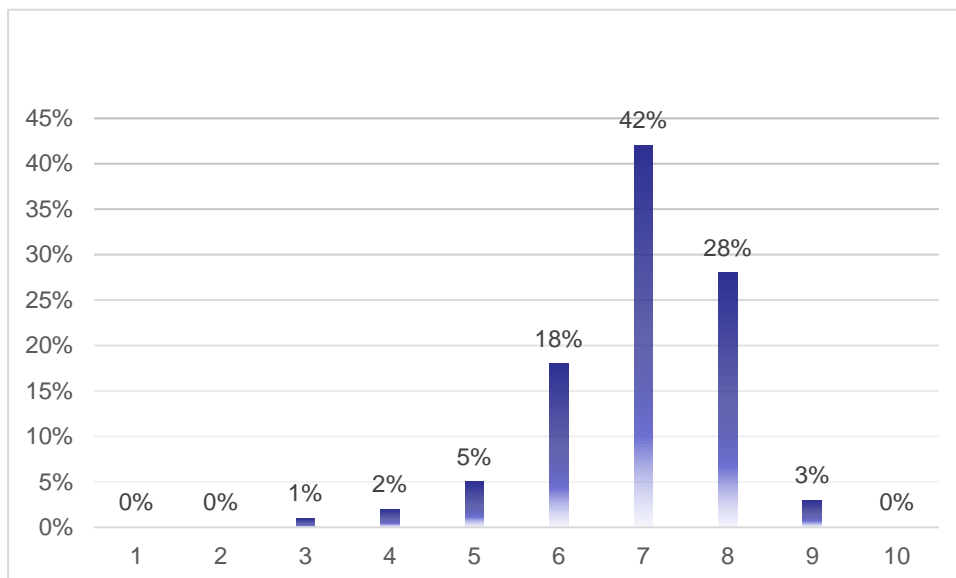
3.3. Overstapservice Onderwijs (OSO)

Met de Overstapservice Onderwijs kunnen leerlingengegevens veilig en betrouwbaar digitaal worden uitgewisseld wanneer een leerling overstapt naar een andere school. Via OSO wordt een overstapdossier beschikbaar gesteld aan de nieuwe school. De nieuwe school kan het dossier opvragen via OSO, en de gegevens direct verwerken in het eigen systeem. Deze dienst zorgt voor een veilige en betrouwbare overdracht en vermindert de administratieve last voor onderwijsinstellingen.

Dit jaar is een kwantitatief gebruikerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd en inzichtelijk gemaakt in hoeverre gebruikers tevreden zijn over de overstapservice. In totaal hebben 1.620 medewerkers van verschillende scholen uit het basis- en voortgezet onderwijs, speciaal en praktijkonderwijs meegewerkt aan het onderzoek.

Figuur 5: tevredenheid op onderdelen OSO

Gemiddelde rapportcijfer: 7
 - po: 7,1
 - speciaal po: 7
 - vo: 6,7
 - speciaal vo: 6,8

Figuur 6: rapportcijfer OSO

De resultaten uit het gebruikersonderzoek laten zien dat OSO goed gewaardeerd wordt. De meerderheid van de gebruikers van OSO is tevreden en geeft de dienst een 7 als gemiddeld rapportcijfer. Het meest te spreken zijn gebruikers over de volledigheid van de overstapdossiers en de documentatie op de website. Verder geven gebruikers als sterke punten aan het gebruiksgemak, de vermindering van de werkdruk, tijdsbesparing en de integratie binnen het leerlingadministratiesysteem/Regionaal initiatief (LAS/RI).

Aandachtspunten voor verbetering zijn vooral van technische en inhoudelijke aard. De integratie binnen de verschillende LAS/RI wordt niet door iedereen als vlekkeloos ervaren. Daarnaast leidt foutieve input tot foutieve output. Het blijkt niet altijd te traceren waar in het proces de fout is gemaakt. Aangezien OSO nog niet door alle onderwijsinstellingen wordt gebruikt, zijn onderwijsinstellingen soms gedwongen op een andere wijze leerlinggegevens uit te wisselen.

Ten tijde van het onderzoek maakte 84% van de scholen in meer of mindere mate gebruik van de overstapservice. Opvallend is dat naast OSO veel onderwijsinstellingen gebruik maken van andere overstapdiensten. Zo wordt nog veelvuldig gebruik gemaakt van 'papier', e-mail en het Digitale Overdrachts Dossier (DOD). Als belangrijkste reden om geen gebruik te maken van OSO, wordt aangegeven dat medewerkers nog te onbekend zijn met OSO of dat niet alle scholen binnen de regio waren aangesloten. In veel gevallen wacht men nog op een directiebesluit.

3.4. Wikiwijs

Om inzicht te krijgen in de gebruikerservaring heeft Wikiwijs dit jaar een usabilityonderzoek met eyetracking uitgevoerd onder 18 ervaren gebruikers en beginners van Wikiwijs Maken in po, vo en mbo. Met het onderzoek konden verbeterpunten worden geïdentificeerd.

Sterke punten vonden de ervaren gebruikers de gebruiksvriendelijkheid, de uitstraling van de arrangementen en het gebruiksgemak voor leerlingen. Als aanbevelingen werd meegegeven om Wikiwijs Maken gebruiksvriendelijker voor de beginnende gebruiker te maken, bijvoorbeeld door te investeren in trainingen/cursussen voor (beginnende) docenten. Daarnaast kan er meer aandacht worden gegeven aan het laten zien van het nut en belang van openbaar publiceren en metadateren.

3.5. Stakeholders

Op strategisch, tactisch en operationeel niveau wordt intensief samengewerkt met partners binnen de onderwijsketen. Om een goed beeld te krijgen van de toegevoegde waarde van Kennisnet, is daarom gesproken met acht verschillende stakeholders.¹ Met elke stakeholder is een interview afgenomen door een onafhankelijk journalist en is gevraagd naar de rol van Kennisnet en hoe zij Kennisnet beoordelen op een aantal waarden.

Het algemene beeld van Kennisnet is bij stakeholders positief, de geïnterviewden waarderen Kennisnet gemiddeld met een 8+. De samenwerking vindt men goed en alle stakeholders waarderen de expertise en inspanningen van Kennisnet. De mensen van Kennisnet worden als deskundig op het gebied van ict in het onderwijs ervaren en de publicaties zijn waardevol voor het onderwijs. Het adaptief vermogen van Kennisnet is groot getuige de reorganisatie in 2015 en de huidige flexibele schil van deskundige mensen.

Vrijwel alle geïnterviewden zien Kennisnet als een facilitator, verbinder en aanjager in de keten en de stakeholders vinden deze rol goed bij Kennisnet passen. Volgens één van de geïnterviewden zou het Nederlandse onderwijs nu niet op het huidige niveau zitten zonder Kennisnet. Ook over de activiteiten van Kennisnet in het Doorbraakproject Onderwijs & ICT horen de stakeholders positieve geluiden.

Als aandachtspunt voor Kennisnet zien stakeholders het optreden richting de marktpartijen. Bij één geïnterviewde bestaat de wens om directer met de samenwerkingspartners te communiceren in plaats van via de sectorraden en brancheverenigingen. Twee andere stakeholders geven als tip om minder voor de muziek uit te lopen en (nog) meer op basis van gelijkwaardigheid samen te werken. “De wat-vraag hoort bij Kennisnet thuis. Het hoe zou Kennisnet meer aan de markt kunnen overlaten”, aldus één van de stakeholders. Publiek-private samenwerking is belangrijk voor het onderwijs, daarom zal Kennisnet zich hier onder andere in het kader van Edu-K en Edustandaard voor blijven inzetten om tot mooie resultaten te komen op basis van gelijkwaardigheid.

Een tweede aandachtspunt is volgens twee geïnterviewden om de voeling met de klas en de leraar te behouden. De focus op de bestuurders wordt als logisch ervaren, maar verlies het klaslokaal niet uit het oog. Kennisnet herkent dit en zal zich de komende jaren ook blijven inzetten om verschil te maken voor de leerlingen en leraren in het po, vo en mbo. Overigens heeft Kennisnet, mede vanuit de aanvullende programma’s Slimmer leren met ict en het Doorbraakproject, de leraar en het klaslokaal nog in het vizier. De bestuurder blijft echter de primaire doelgroep voor Kennisnet. Via de bestuurders wordt toegevoegde waarde geleverd voor leraren en managers. Kennisnet ondersteunt de bestuurders, het is aan de scholen zelf om het verschil te maken.

3.6. Reflectie van Kennisnet

De resultaten uit klanttevredenheidsonderzoek, maar ook uit de specifieke gebruikersonderzoeken, sluiten aan bij het beeld dat we krijgen uit de activiteiten. Kennisnet is goed bekend binnen de verschillende sectoren, en diensten zoals OSO worden steeds meer gebruikt. Aandachtspunt is de bekendheid binnen het mbo dat iets achterblijft bij het po en vo. Dat Kennisnet zich meer richt op bestuurders zien we terug in de teruglopende bekendheid bij leraren, en in het gebruik van de website. De focus ligt op het ondersteunen van bestuurders die op basis van onze expertise meer rendement uit ict kunnen halen. Gelijktijdig blijft onze expertise ook voor ander doelgroepen relevant en willen we hen, onder andere via de website, blijven informeren. Het beheer en de ontwikkeling van benodigde ict-basisinfrastructuur blijft een rol die Kennisnet goed past.

In het kader van de strategisch adviesfunctie werkt Kennisnet intensief samen met de sectorraden en saMBO-ICT. Gesprekken – in het kader van waardegericht toezicht – tussen deze organisaties en een delegatie van de raad van toezicht, laten zien dat deze samenwerking wordt gewaardeerd. Kennisnet heeft voor hen toegevoegde waarde. Daarnaast herkennen ze de waarden klantgerichtheid, deskundigheid en adaptief vermogen. Ze zien Kennisnet als strategische partner bij het realiseren van hun doelstellingen die in relatie tot ict vooral het bevorderen van maatwerk inhoudt. Naar de toekomst toe zien ze die samenwerking nog verder groeien naar aard, inhoud en omvang. Ook OCW is van mening dat Kennisnet een belangrijk rol vervult op het thema onderwijs en ict.

¹ De geïnterviewden bestaan uit de volgende stakeholders: GEU, SURF, NRO, Cito, SLO, VDOD, Van Dijk Educatie en Iddink.

Bovendien wordt publiek-private samenwerking met andere partijen gestimuleerd. De gesprekken met stakeholders laten zien dat zij deze samenwerking waarderen en de rol van facilitator, verbinder en aanjager goed bij Kennisnet vinden passen. Ook de komende jaren zal Kennisnet hierin blijven investeren, zowel 1-op-1 als via platforms zoals Edu-K.

4. Organisatie Kennisnet

4.1. Missie

Elke leerling verdient eigentijds, veilig en persoonlijk onderwijs. Daarom ondersteunt Kennisnet scholen met ict. We zorgen voor een landelijke ict-basisinfrastructuur, adviseren de sectorraden en delen onze kennis met het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

Dit komt tot uiting in de missie van Kennisnet: *laat ict werken voor het onderwijs*.

Figuur 7: kernboodschap Kennisnet

Kennisnet is een publieke organisatie die wordt gefinancierd door het ministerie van OCW. Kennisnet werkt voor het onderwijs en is ook van het onderwijs. De activiteiten waar Kennisnet zich op richt, komen tot stand in overleg met de sectorraden en het ministerie van OCW en sluiten aan bij de vraagstukken waar bestuurders mee bezig zijn. In het Jaarplan 2016 is vastgelegd welke activiteiten Kennisnet vanuit haar basissubsidie onderneemt. Daarnaast ondersteunt Kennisnet de sectorraden bij het waarmaken van de ambities zoals vastgelegd in de sector- en bestuursakkoorden en het Doorbraakproject Onderwijs & ICT. We dragen eraan bij dat leerlingen meer worden uitgedaagd en beter kunnen presteren en dat interne processen van scholen beter georganiseerd worden.

4.2. Organisatie

Algemeen

Kennisnet kent twee inhoudelijke units: voorzieningen en expertise. Bovendien is er een pool van strategisch adviseurs. Daarnaast zijn er twee stafafdelingen: strategie & externe betrekkingen en bedrijfsvoering & control.

De algemeen directeur en de directeur operations vormen samen de directie. De directeur operations is ook eindverantwoordelijk voor de unit Voorzieningen en de afdeling Bedrijfsvoering & control.

Kennisnet kent een managementteam (MT) waar de besluitvorming onder eindverantwoordelijkheid van de bestuurder plaatsvindt. Het MT neemt besluiten over de hoofdlijnen van beleid; zowel wat betreft de inhoud als voor de bedrijfsvoering. Het MT bestond in het begin van 2016 uit de directie, de manager Expertise en de manager

Strategie en externe betrekkingen. Per 1 maart 2016 is de manager Expertise uit dienst getreden en zijn deze taken overgenomen door de manager Strategie en externe betrekkingen.

Figuur 8: Organogram Kennisnet

4.3. Governance

Raad van toezicht

De raad van toezicht ziet toe op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij Kennisnet. De raad van toezicht bestaat uit vijf leden en een onafhankelijk voorzitter. De leden worden benoemd voor een periode van vier jaar met de eenmalige mogelijkheid tot aansluitende herbenoeming. De sectorraden benoemen drie leden, zodat is geborgd dat Kennisnet van en voor het onderwijs blijft. De twee onafhankelijke leden zorgen voor de wisselwerking met de rest van de samenleving. Bij de samenstelling van de raad van toezicht wordt gelet op diverse facetten die de aandacht van de raad vragen. De raad van toezicht wordt in ieder geval samengesteld op basis van algemene toezichthoudende kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de stichting en met een variatie in deskundigheden en competenties.

De raad van toezicht:

- functioneert als adviseur en klankbord voor het bestuur
- ziet toe op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij Kennisnet
- bewaakt een zorgvuldig besluitvormingsproces binnen de stichting, zodat de strategie en bijbehorende activiteiten van de stichting aansluiten op de beleidsagenda's van de sectorraden
- toetst of er sprake is van een goede dialoog met de sectorraden bij het ontwikkelen van de meerjarenkoers zoals die is vastgelegd in het meerjarenplan en de bijbehorende meerjarenbegroting
- is verantwoordelijk voor het goedkeuren van het jaarplan, de begroting en het jaarverslag
- is werkgever en verantwoordelijk voor het benoemen en beoordelen van het bestuur

De raad van toezicht bestaat per 31 december 2016 uit de volgende personen:

- Henk Hagoort, voorzitter college van bestuur Windesheim (onafhankelijk voorzitter)

- Ewald van Vliet, voorzitter college van bestuur Stichting Lucas Onderwijs (benoemd door de PO-Raad). Hij is per 1 oktober 2016 toegetreden tot de raad van toezicht als opvolger van Hans Kelderman.
- Nico de Jong, algemeen directeur/bestuurder Calscollege (benoemd door de VO-raad)
- Ben Geerdink, voorzitter college van bestuur Rijn IJssel (benoemd door de MBO Raad in overeenstemming met AOC Raad)
- Han Dieperink, algemeen directeur Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf
- Geri Bonhof, zelfstandig ondernemer (Bonhof Toezicht & Advies).

4.4. Verslag Raad van Toezicht

Het toezicht op het beleid en de uitvoering van de activiteiten ligt bij Kennisnet in handen van de raad van toezicht. De raad van toezicht bewaakt een zorgvuldig besluitvormingsproces binnen de stichting zodat de strategie en bijbehorende activiteiten aansluiten op de beleidsagenda's van de sectorraden. Ook evalueert de raad van toezicht, tussentijds en achteraf, de activiteiten, opbrengsten en impact van Kennisnet. Het onderwijs heeft een belangrijke plek in de raad van toezicht. In 2016 bestond de raad uit vijf leden, waarvan drie benoemd zijn door de sectorraden (PO-Raad, VO-raad en MBO Raad) en twee onafhankelijke leden. Daarnaast is er een onafhankelijke voorzitter.

Waardegericht toezicht

Naast de aandacht voor de koers, positie en voortgang van Kennisnet heeft de raad van toezicht ook veel aandacht voor de toegevoegde waarde van Kennisnet en de manier waarop invulling wordt gegeven aan de missie van Kennisnet om ict te laten werken voor het onderwijs. In het kader van waardegericht toezicht zijn de waarden van Kennisnet in het handboek van de raad van toezicht vastgesteld. Deze waarden laten zien wat voor organisatie Kennisnet wil zijn, en hoe zij het onderwijs wil ondersteunen. De toegevoegde waarde kent twee aspecten:

- Eigentijds en uitdagend onderwijs: Kennisnet wil bijdragen aan excellent onderwijs dat kinderen uitdaagt om slim en creatief te zijn. Onderwijs dat past bij het vermogen, de leerkenmerken en de individuele leerbehoefte van elke leerling en dat elk kind voorbereidt op zijn of haar toekomst.
- Ict werkt: Kennisnet laat ict werken voor het onderwijs. Ict helpt bestuurders, schoolleiders en leraren om het onderwijs te versterken en relevant te houden. Ict draagt positief bij aan de motivatie en het leerrendement van leerlingen. Daarnaast helpt het leraren bij hun eigen professionalisering en bestuurders bij het inrichten van hun organisatie.

De waarden hoe Kennisnet haar rol invult zijn:

- Klantgerichtheid: Kennisnet beantwoordt aan de verwachtingen en vragen van bestuurders en ondersteuningsbehoeften van de sector door snel en pro-actief ondersteuning te bieden aan het Ministerie van OCW, de sectorraden en besturen.
- Deskundigheid: Kennisnet ondersteunt het onderwijs door veranderingen in de keten te initiëren en te faciliteren en door bestuurders te ondersteunen met praktische kennis en oplossingen.
- Adaptief vermogen: Kennisnet is in staat om flexibel te reageren op veranderingen in het onderwijs en de omgeving. Kennisnet heeft deskundige en vakkundige mensen in dienst die continu het aanbod van Kennisnet afstemmen op de behoeften van het onderwijs.

Om te bepalen of Kennisnet voldoet aan deze waarden worden jaarlijks door de raad van toezicht zelf-evaluatiegesprekken met OCW en de sectorraden gevoerd. Daarnaast voert de raad (informele) gesprekken met een vertegenwoordiging van de ondernemingsraad en houdt de raad zicht op de interne organisatieontwikkelingen. Leden van de raad zijn aanwezig geweest op een aantal interne en externe bijeenkomsten.

In 2016 hebben er vijf vergaderingen plaatsgevonden. In april zijn de jaarstukken 2015 goedgekeurd en in september is het jaarplan 2017 goedgekeurd. Verder heeft de raad van toezicht uitvoerig met de bestuurder gesproken over belangrijke ontwikkelingen die Kennisnet raken. Een van de belangrijkste onderdelen van die discussies was de oprichting, door bestuurders uit po en vo, van een ict-coöperatie en de vraag hoe Kennisnet zich daartoe moet verhouden. Verder zijn in de raad van toezicht presentaties gehouden over het Trendrapport en ontwikkelingen in de leermiddelenmarkt. Eveneens is gediscussieerd over de curriculumherziening en de

consequenties daarvan voor het onderwerp digitale geletterdheid. Ook is vanuit de raad van toezicht tweemaal gesproken met een vertegenwoordiging van de Ondernemingsraad.

4.5. Organisatieontwikkelingen

Op 1 januari 2015 was de reorganisatie van Kennisnet afgerond. De organisatie is daarbij zo ingericht dat Kennisnet beter kan aansluiten bij behoeften en veranderingen in het onderwijs. In 2016 is de organisatie verder versterkt, voortbouwend op dit fundament. Daarbij lag de focus op het aantrekken van de benodigde expertise voor het beter laten werken van de ketens. In 2016 is bovendien de strategisch adviesfunctie verder verankerd binnen de organisatie. De strategisch adviseurs geven intern en extern inhoudelijk richting aan de gewenste ontwikkelingen op hun domein.

Naast de activiteiten uit de basissubsidie, heeft Kennisnet een grote bijdrage geleverd aan aanvullende activiteiten zoals het Doorbraakproject Onderwijs & ICT en Slimmer leren met ICT. Om deze activiteiten te kunnen waarmaken, is ingezet op een mix van tijdelijke contracten en het inhuren van (externe) adviseurs. Het aantal medewerkers dat zich bezighoudt met communicatie is uitgebreid evenals de ondersteuning.

Het vertrek van de manager Expertise is opgevangen middels een personele unie met de manager S&E.

4.6. Personeel

De samenstelling van het personeel en verzuimcijfers over 2016 worden weergegeven in onderstaande tabel.

	2016	2015
Aantal medewerkers	107	95
Aantal fte	96,1	87,4
Verhouding man/vrouw in % (per aantallen medewerkers)	57,9% / 42,1%	58,9% / 41,1%
Verhouding parttime/fulltime in % (per aantallen medewerkers)	57,9% / 42,1%	53,7% / 46,3%
Aantal medewerkers in dienst getreden	22	26
Aantal medewerkers uit dienst getreden	10	8
Ziekteverzuimpercentage	3,44%	3,80%

Dat de verhoudingen man/vrouw en parttime/fulltime gelijk zijn, berust op toeval.

Ten opzichte van 2015 is het aantal medewerkers gestegen met 12 personen, het aantal fte's met 8,55. Het in dienst nemen van nieuw personeel hangt enerzijds samen met uitvoering van activiteiten in het kader van het Doorbraakproject en Slimmer leren met ICT en anderzijds met een aantal specifieke functies binnen de basissubsidie.

68,2% van de medewerkers heeft een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Dit is 74,7% van de fulltime loonsom. Deze verhouding wordt regelmatig gemonitord.

Het ziekteverzuimpercentage is 0,36% lager dan het verzuimpercentage over dezelfde periode vorig jaar. Dit ligt iets onder het landelijk gemiddelde, dat al een aantal jaren schommelt tussen 3,5 en 4%.

4.7. Financiën

€	Begroting 2016	Realisatie 2016	Vershil
Voorzienen			
Domein Toegang en distributie	1.050.000	1.190.000	140.000-
Domein Leermiddelen en metadata	1.550.000	1.794.000	244.000-
Domein Informatievoorziening en -overdracht	1.055.000	1.110.000	55.000-
Domein standaarden	635.000	840.000	205.000-
Domein exploitatie	1.300.000	1.328.000	28.000-
Architectuur, informatiebeveiliging en management	775.000	915.000	140.000-
Implementatie Nummervoorziening	-	282.000	282.000-
Totaal	6.365.000	7.459.000	1.094.000-
Strategisch advies			
Strategisch (sectoraal) advies	1.280.000	1.087.000	193.000
Totaal	1.280.000	1.087.000	193.000
Expertise			
Eigentijdse leermiddelen	365.000	207.000	158.000
Slimme organisatie	460.000	418.000	42.000
Rendement	1.515.000	1.409.000	106.000
Actieplan connectiviteit	-	34.000	34.000-
Doorbraakproject programmabureau & communicatie	-	564.000	564.000-
Totaal	2.340.000	2.632.000	292.000-
Organisatiekosten			
Organisatiekosten	2.315.000	2.377.000	62.000-
Totaal	2.315.000	2.377.000	62.000-
Totaal Basissubsidie en Groen	12.300.000	13.555.000	1.255.000-

Kennisnet heeft in 2016 een basissubsidie ontvangen van € 12.300.000. Daarnaast moest Kennisnet in 2016 haar algemene reserve en reserve overlopende verplichtingen afbouwen naar respectievelijk 25% en 10% van de basissubsidie. Hierdoor was er een extra financiële ruimte van € 2.035.000:

Basissubsidie	12.300.000
Extra financiële ruimte	2.035.000
Totale ruimte	14.335.000
Besteed	13.555.000-
Nog niet besteed	780.000

De extra financiële ruimte is gebruikt voor intensiveringen op het gebied van de implementatie van de nummervoorziening, het actieplan connectiviteit en het Doorbraakproject programmabureau & communicatie. Daarnaast is er ook extra geïnvesteerd in de doorontwikkeling van voorzieningen van Kennisnet.

Binnen strategisch advies zijn er minder kosten gemaakt, met name doordat een vacature voor strategisch adviseur niet ingevuld kon worden. Ook binnen Expertise leidt een combinatie van vacatureruimte en de inzet van personeel voor onder andere het programma Slimmer leren met ICT tot lagere uitgaven. De hogere uitgaven bij organisatiekosten betreffen voornamelijk extra kosten voor Edu-K, die in de begroting nog niet waren voorzien.

Het resterende bedrag van € 780.000 is in overleg met het ministerie van OCW toegevoegd aan het bestemmingsfonds eOnderwijs. Dit bedrag zal in 2017 worden gebruikt ten behoeve van de financiering van activiteiten binnen het doorbraakproject, actieplan connectiviteit en implementatie nummervoorziening.

4.8. Ondernemingsraad

Om te weten wat er speelt onder de medewerkers, spreekt de ondernemingsraad jaarlijks met alle teams, vangt signalen op in de wandelgangen, organiseert diverse OR-academies en biedt een open stoel tijdens het OR-overleg.

De ondernemingsraad is van mening dat de cultuurverandering, die enkele jaren geleden is gestart, steeds meer gestalte krijgt. Eigen verantwoordelijkheid geven en nemen wordt steeds meer gemeengoed en zorgt voor een klantgerichte positionering en groter adaptief vermogen van Kennisnet. Het begeleiden van nieuwe medewerkers is het afgelopen jaar verbeterd. De kernboodschap van Kennisnet is verhelderd en wordt door alle medewerkers als uitgangspunt gewaardeerd. Verbeterpunten zijn er ook: een aantal interne processen en gemeenschappelijke voorzieningen kunnen worden verbeterd. Met name de interne communicatie is een aandachtspunt waar inmiddels ook aan wordt gewerkt.